

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“ –
БЛАГОЕВГРАД

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Веселин ВУЧКОВ,
член на научното жури в конкурс за придобиване на образователната и
научна степен „доктор“, обявен в ЮЗУ „Неофит Рилски“
по научната специалност „Наказателен процес“,
професионалното направление 3.6. Право,
област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Рецензент: доц. Веселин Бориславов Вучков, доктор по право

Кандидат: Ралица Миткова Войнова – докторант в редовна форма на обучение в Катедра „Публично-правни науки и публичен мениджмънт“ при Правно-историческия факултет

I. Кратки биографични данни за кандидата

Дисертантът Ралица Войнова има приблизително десет-годишен професионален стаж в Правно-историческия факултет на Югозападния университет „Н. Рилски“ – Благоевград: на длъжностите „специалист-юрист“ и „секретар Катедра“. Магистър по право е от същия университет, където е завършила през 2006 г. и придобива по това време професионалната квалификация „юрист“. От 01-ви март 2013 год. е редовен докторант към спомената по-горе Катедра. Има придобита професионална квалификация за медиатор след завършено обучение през 2011 г. в Института за решаване на конфликти (гр. София). Участвала е в изпълнението на редица международни проекти, както и в Международното лятно училище за докторанти, проведено през м. септември 2013 г. в гр. Благоевград.

II. Характеристика на дисертационния труд

Заглавието на дисертационния труд е: „Трансфер на наказателни производства в контекста на европейското правно сътрудничество“. Представеният труд е структуриран в *три глави*, съдържа също *увод* и *заключение*, *библиография*, както и *две приложения*.

Общият обем на дисертационния труд е 197 страници (включително приложенията). Списъкът на литературните източници съдържа 72 заглавия на български език, 51 заглавия на латиница, ползвани са нормативни актове, международно-правни инструменти, както и източници в електронен формат. В Приложение № 1 е включена справка относно извършените трансфери на наказателни производства в съдебна фаза между Република България и други държави в периода от 2010 г. до 2015 г.; в Приложение № 2 е включена справка по този повод – но относно досъдебната наказателно-процесуална фаза (за същия период). Направени са общо 244 бележки под линия.

Глава първа на дисертационния труд е озаглавена „Правна уредба на трансфер на наказателно производство”.

Тази глава включва *три параграфа*, посветени на изследване на *еволюцията относно идеята за международно правно сътрудничество по наказателни дела, на източниците на правната уредба на трансфера на наказателно производство и на наказателната юрисдикция при трансфер на наказателно производство*. В тази систематична част от дисертационното изследване се включват както международната правна уредба, така и националната правна уредба; включени са видовете юрисдикции съобразно Европейската конвенция за трансфер на производства по наказателни дела, наказателната юрисдикция при множество наказателни производства, решението по субсидиарна компетентност съгласно чл. 480 от българския Наказателно-процесуален кодекс (НПК).

Глава втора е посветена на *процедурата по трансфер на наказателно производство*. Обстоятелствено са разгледани в отделни параграфи (пет на брой): компетентните органи в процедурата по трансфер на наказателно производство; задължителните предпоставки за започване на такава процедура; специфичните предпоставки за осъществяване на тази процедура (както и видовете трансфер на наказателно производство); отрицателните предпоставки за реализиране на тази процедура съобразно Европейската конвенция за трансфер на производства по наказателни дела (ЕКТПНД); правните последици от трансфера на наказателно производство.

Глава трета е озаглавена: „Правно значение на трансфера на наказателно производство като форма на международна правна помощ по наказателни дела между европейските държави”. Тук акцентът е поставен върху *два пункта*: а) съпоставка между трансфер на наказателно производство и други форми на международно-правно сътрудничество (по наказателни дела); б) предимства, недостатъци и предложения за усъвършенстване действащата правна уредба относно трансфера на наказателни производства – в тази връзка (по втория пункт) изследователят Р. Войнова е формулирала осем предложения за подобряване действаща правна уреда с оглед бъдещите ѝ изменения.

III. Основни приноси

В съдържанието на дисертационния труд могат да бъдат открити следните по-съществени научни приноси:

Първо, на основата на направена съпоставка между Европейската конвенция за трансфер на производства по наказателни дела (ЕКТПНД) и Рамково решение 2009/948/ПВР относно предотвратяване и разрешаване на спорове за упражняване на компетентност при наказателни производства между европейските държави на Съвета на ЕС (30.XI.2009) се аргументира тезата, че – независимо от смисловото разграничение между употребените термини („трансфер“ и „съсредоточаване“) – същото не обосновава разлика в целения юридически резултат: правните последици от двете процесуални действия се заключават в „прехвърляне“ на наказателно преследване (респективно на наказателна юрисдикция) от една държава в полза на друга; т. е. става дума за родствени институти, намиращи се в отношения на допълнителност и не би следвало да се разглеждат изолирано.

Второ, отправено е предложение (съпроводено от съответната научна аргументация) при бъдещи промени в процесуалния български закон (НПК) да бъде включен самостоятелен раздел, уреждащ наказателно-процесуалните правила за преотстъпване на наказателна компетентност (при наличие на данни за паралелно, успоредно наказателно преследване по отношение на едни и същи факти, и лица в друга държава), с оглед разрешаване на евентуален „конфликт на юрисдикции“.

Трето, вниманието на докторанта е насочено и към разпоредбата на чл. 480 от Наказателно-процесуалния кодекс (НПК) – тази норма (според Р. Войнова) се нуждае не само от прецизиране, но и от отделяне (обособяване) в нов раздел, посветен на правната уредба във връзка с т. нар. множество наказателни производства, образувани едновременно в няколко държави. Специално ще изтъкна приносното значение на предложението на докторанта за конкретна формулировка на посочената разпоредба, изразена в четири алинеи и няколко точки към всяка от тях.

Четвърто, намирам за принос и становището на изследователя, че уведомяването на заподозряното лице следва да бъде предвидено и в случаите на първична наказателна юрисдикция – каквото право е предвидено при субсидиарната юрисдикция съобразно горепосочената Конвенция, а именно: преди да се произнесе по молбата за трансфер замолената държава следва да запознае заподозряното лице с искането на трансфер, и да го изслуша.

Пето, същността на правния институт „трансфер на наказателно производство“ е изследвана в дълбочина (в глава втора на разработената дисертация). По-конкретно: в зависимост от различните предпоставки за

осъществяване на трансфера е направена класификация на няколко вида трансфер: входящ и изходящ; в досъдебна и в съдебна фаза на наказателно производство. Тук е отправено и предложението *de lege ferenda* националният законодател (в България) да въведе изричен срок за отговор на молбите за трансфер (поддържа се, че едномесечен срок е напълно достатъчен за разглеждане на искане за трансфер – входящо и изходящо). Формулирано е и предложение за промяна на чл. 479, ал. 1 НПК (чрез допълнение и разширение).

Шесто, в приложен план следва да открием и приноса на изследването относно предложена структура на решението за уважаване молбата за трансфер на наказателно производство (две обособени части на диспозитива на това решение).

В глава трета на дисертацията също могат да бъдат открити сериозни приносни моменти, които – съвкупно с изразеното до сега, позволяват да се формулира следното:

На основата на гореизложеното смятам, че авторът на дисертационния труд притежава задълбочени теоретични знания по специалността и категорична способност за самостоятелно научно изследване; трудът съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката.

IV. Критични бележки и препоръки

Ще си позволя една-единствена бележка относно представения за обсъждане и оценка дисертационен труд: необходимо е по-детайлно и категорично терминологично уточнение, когато се ползва терминът „заподозряно лице“ за целите на дисертацията и съобразно тематиката на изследването. Вярно е, че опит за уточнение е направен в един индекс под линия. Не е нужно, също така, прекалено да се задълбочава това терминологично уточнение, доколкото историческата ретроспекция върху процесуалния субект „заподозрян“ в българското наказателно-процесуално право би отклонил изследването в ненужна и неправилна посока. Но – все пак – би могло разсъжденията на тази плоскост да се разположат в самостоятелен абзац сред изложението на глава първа (ползвайки и някои публикации относно *заподозрения* на проф. Петър Топалов, проф. Иван Сълов и други автори), без това – отново подчертавам – да е повод за задълбочено изследване на процесуалния субект „заподозрян“, съществувал в миналото като нормативно и практическо решение.

V. Заключение

Изхождайки от положителната оценка за представения дисертационен труд, съобразявайки и сериозния професионален и

експертен опит на кандидата, с убеденост формулирам своята *положителна оценка* и препоръка към Научното жури да гласува за присъждането на кандидата на образователната и научна степен „доктор”.

22-ри април 2016 г.
гр. Благоевград

Член на журито:
/доц. д-р В. Вучков/